

**Protokół z kontroli problemowej
przeprowadzonej w dniach 23-24.11.2011 r.
w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Sandomierzu**

Kontrola przeprowadzona została na podstawie art. 36 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. Nr 31, poz. 206), art. 22 pkt. 1 i 8, art. 112 ust 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.), rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2005 r. Nr 61 poz. 543), rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 2004 r. (Dz. U. z 2005 r. Nr 6, poz. 45 z późn. zm.) w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie oraz rozporządzenia MPiPS z dnia 4 czerwca 2010 r. w sprawie rodzin zastępczych.

1. Oznaczenie jednostki podlegającej kontroli:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sandomierzu jest jednostką organizacyjną Powiatu Sandomierskiego.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie posiada: NIP 864-16-46-651, REGON: 29-11-09-458. Dyrektorem jednostki jest Pan Janusz Kwaśniewski

Książka kontroli poz. Nr 12.

2. Imię i nazwisko, stanowisko służbowe inspektorów oraz numer i data upoważnienia do przeprowadzania kontroli:

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, w następującym składzie:

1. Małgorzata Bojar – starszy inspektor, upoważnienie nr 1200/11 z dnia 17.11.2011 r. (legitymacja służbowa nr 15),
2. Anna Konieczna – starszy inspektor, upoważnienie nr 1199/11 z dnia 17.11.2011 r. (legitymacja służbowa nr 14).
3. Katarzyna Arendarska – starszy inspektor, upoważnienie nr 1198/11 z dnia 17.11.2011 r. (dowód osobisty Nr AFY 771600) – inspektor kierujący zespołem inspektorów.

3. Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych:

Kontrola przeprowadzona została w dniach: 23-24.11.2011 r.

4. Określenie przedmiotu kontroli i okresu objętego kontrolą:

1. Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego.
2. Organizowanie opieki w rodzinach zastępczych.
3. Usamodzielnianie wychowanków placówek i rodzin zastępczych.
4. Wykonanie zaleceń pokontrolnych z kontroli przeprowadzonej w dniach 1-3.04.2009r.

Kontrolą objęto okres od 01.01.2011 r. do dnia kontroli.

5. **Opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego, w tym ujawnionych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków.**

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sandomierzu funkcjonuje w oparciu o statut nadany Uchwałą nr XXXI/317/2006 Rady Powiatu w Sandomierzu z dnia 29.06.2006 r. w sprawie nadania Statutu Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie w Sandomierzu oraz w oparciu o Regulamin Organizacyjny nadany Uchwałą nr 412/2008 Zarządu Powiatu w Sandomierzu z dnia 23.12.2008r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego PCPR w Sandomierzu. Regulamin określa zasady organizacyjne oraz strukturę i zakres działań komórek wewnętrznych, samodzielnych stanowisk pracy i zespołów. Regulamin zawiera m.in.: strukturę oraz zadania Centrum.

W PCPR w Sandomierzu wraz z dyrektorem zatrudnionych jest 12 osób.

Przedmiot kontroli:

Ad. 1. Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego.

Zgodnie z art. 19 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.) zadaniem własnym powiatu jest prowadzenie poradnictwa specjalistycznego.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sandomierzu w 2009 roku zawarło z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Sandomierzu umowę o świadczenie usług w zakresie poradnictwa specjalistycznego (**zał. nr 1**). Przedmiotem umowy jest prowadzenie poradnictwa w szczególności psychologicznego i rodzinnego. Specjalistami udzielającymi porad są psychologowie, pedagodzy i logopedzi. Specjaliści udzielają poradnictwa z zakresu pomocy w usprawnianiu umiejętności wychowawczych oraz rozwiązywania problemów grożących kryzysem w rodzinie. Ponadto prowadzone są konsultacje psychologiczne i pedagogiczne, a także terapie pedagogiczne i psychologiczne. Z pomocy korzystają rodziny zastępcze, wychowankowie placówek opiekuńczo – wychowawczych oraz osoby zgłaszające potrzebę skorzystania z pomocy specjalistów. Od początku 2011 roku z poradnictwa skorzystało około 20 osób.

Przy Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej funkcjonuje również Centrum Poradnictwa dla Ofiar Przemocy, które udziela pomocy osobom będącym w kryzysie. Poradnictwo obejmuje pomoc psychologiczną związaną z przemocą domową. Poradnia prowadzi również terapie wspomagające rodziny z problemem alkoholowym.

Ad. 2. Organizowanie opieki w rodzinach zastępczych

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sandomierzu sprawuje nadzór nad 65 rodzinami zastępczymi, w tym 61 spokrewnionymi, 3 niespokrewnionymi i 1 zawodową niespokrewnioną z dzieckiem wielodzietną. Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych ogółem wynosi 92, w tym w rodzinach niespokrewnionych 15 dzieci. Wszystkie dzieci zostały umieszczone w rodzinach zastępczych na podstawie orzeczeń sądu.

Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli wynika, iż na terenie innych powiatów w rodzinie zastępczej przebywa 1 dziecko z powiatu sandomierskiego. Wychowanek przebywa w rodzinie zastępczej spokrewnionej na terenie powiatu Kamiennogórskiego. Natomiast w rodzinie zastępczej niespokrewnionej na terenie powiatu sandomierskiego przebywa 3 dzieci pochodzących z Jastrzębia Zdrój. Zgodnie z art. 86 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.) Powiat Sandomierski zawarł stosowne porozumienia dotyczące finansowania kosztów utrzymania małoletnich dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych.

W kontrolowanym okresie utworzono 6 rodzin zastępczych, w tym 1 rodzinę zastępczą niespokrewnioną z dzieckiem oraz 5 rodzin spokrewnionych. Na terenie powiatu sandomierskiego nie funkcjonuje zawodowa niespokrewniona z dzieckiem rodzina zastępcza

specjalistyczna, jak również zawodowa niespokrewniona z dzieckiem rodzina zastępcza o charakterze pogotowia rodzinnego.

W zakresie realizacji szkoleń dla kandydatów na zawodowe niespokrewnione rodziny zastępcze PCPR w Sandomierzu w bieżącym roku nie organizowało szkolenia z uwagi na brak chętnych osób. W przypadku zgłoszenia się kandydatów do pełnienia funkcji niespokrewnionej z dzieckiem rodziny zastępczej PCPR przeprowadzi szkolenie Programem PRIDE przez uprawnionych pracowników PCPR, którzy posiadają świadectwo ukończenia kursu kwalifikacyjnego do prowadzenia szkoleń kandydatów na rodziny zastępcze, rodziny adopcyjne oraz prowadzących placówki rodzinne (**zał. nr 2**).

Zgodnie z art. 77 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej PCPR zobowiązane jest do organizowania szkoleń dla spokrewnionych rodzin zastępczych. Z informacji uzyskanych podczas kontroli wynika, iż szkolenia rodzin zastępczych spokrewnionych z dziećmi prowadzone były przez specjalistów zatrudnionych w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Sandomierzu. Zgodnie z umową zawartą w dniu 20 maja 2009 r. pomiędzy PCPR w Sandomierzu a Poradnią Psychologiczno Pedagogiczną w 2009 roku przeszkolono 4 rodziny zastępcze spokrewnione, którym wydano stosowne zaświadczenia (**zał. nr 3**). Natomiast w 2010 r. Poradnia przeszkoliła 5 rodzin zastępczych. W bieżącym roku szkolenie dla rodzin zastępczych spokrewnionych nie zostało przeprowadzone ponieważ PCPR nie zawarł kolejnej umowy z Poradnią, a także z uwagi na fakt iż szkolenie miało zostać przeprowadzone zgodnie z programem PRIDE przez parę trenerów z PCPR. Obecnie jedna z osób szkolących przebywa na urlopie macierzyńskim w związku z tym szkolenie nie mogło zostać zrealizowane. Ponadto zgodnie z w/w programem, aby przeprowadzić szkolenie wymagana jest minimalna liczba uczestników – 8 par. W związku z tym, nowo utworzone rodziny zastępcze zostały poinformowane o konieczności odbycia szkolenia, podpisały również stosowne oświadczenia, w których zobowiązały się do uczestniczenia w szkoleniu w terminie wyznaczonym przez PCPR (**zał. nr 4**).

Zgodnie z § 3 ust. 4 rozporządzenia w sprawie rodzin zastępczych Centrum Pomocy powinno zapewnić rodzinom zastępczym kontakt z innymi rodzinami z terenu powiatu przez organizowanie grup wsparcia mających na celu wymianę doświadczeń, informacji i porad. Z informacji uzyskanych podczas kontroli wynika, iż na chwilę obecną nie funkcjonuje grupa wsparcia dla rodzin zastępczych. Odbywają się natomiast spotkania doraźne nie mające charakteru formalnego, które przybierają formę superwizji w zależności od charakteru zgłaszanych problemów rodzin zastępczych.

W trakcie kontroli sprawdzono dokumentację 3 rodzin zastępczych, w tym: 1 zawodowej niespokrewnionej z dzieckiem wielodzietnej rodziny zastępczej, 2 niespokrewnionych rodzin zastępczych.

Każda z rodzin ma założoną oddzielną teczkę, w której gromadzona jest dokumentacja dotycząca prowadzenia i funkcjonowania rodziny zastępczej oraz dzieci w niej przebywających.

Niespokrewniona z dzieckiem rodzina zastępcza prowadzona przez Jolantę i Dariusza K. zamieszkałych w Samborcu powiat Sandomierski. W rodzinie przebywa 3 dzieci w wieku od 3 do 7 lat, których rodzice mają ograniczoną władzę rodzicielską.

Akta sprawy zawierają wszystkie stosowne dokumenty m.in.: zaświadczenie o ukończeniu szkolenia PRIDE: Rodzinna Opieka Zastępcza/Adopcja przeprowadzonego przez Publiczny Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy z Tarnobrzega, postanowienia sądu o umieszczeniu dzieci w rodzinie zastępczej, wnioski o przyznanie jednorazowej pomocy pieniężnej oraz pomocy na częściowe pokrycie kosztów utrzymania, decyzje dotyczące przyznania pomocy, wywiady środowiskowe przeprowadzone u rodziny zastępczej, a także rodziców dzieci oraz

porozumienie powiatu sandomierskiego z powiatem Jastrzębie Zdrój w sprawie ponoszenia wydatków na utrzymanie dziecka w rodzinie zastępczej.

Zawodowa niespokrewniona z dzieckiem wielodzietna rodzina zastępcza – państwo G. z Nowych Kichar, gm. Dwikozy. Rodzina została przeszkolona w 2007 r. przez PCPR w Kielcach. Umowa o pełnienie funkcji rodziny zastępczej między starostą sandomierskim, a państwem G. została podpisana w październiku 2007 r. Obecnie w rodzinie przebywa 6 – osobowe rodzeństwo P. w wieku od 3 lat do 14 lat. W 2010 r. rodzeństwo zostało zgłoszone do Ośrodka Adopcyjno-Opiekuńczego w Kielcach. Ze względu na fakt, że rodzeństwo jest liczne, Ośrodek wystosował pisemne zapytanie do PCPR w Sandomierzu dotyczące możliwości rozdzielania rodzeństwa. W odpowiedzi na zapytanie, zespół w składzie: pedagog z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Sandomierzu wraz z pracownikiem socjalnym z PCPR w Sandomierzu zdecydowali, że zasadne jest oddzielenie 3 – letnich bliźniąt od rodzeństwa. Ustalono wówczas, że zasadne byłoby badanie w RODK w celu zbadania więzi między rodzeństwem. W analizowanej podczas kontroli dokumentacji brak informacji o tym czy badanie się odbyło czy też nie. Państwo G. otrzymali z PCPR w Sandomierzu jednorazowe świadczenie pieniężne na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami 4 dzieci przyjętych do rodziny zastępczej w 2007 r. i na ten sam cel w związku z potrzebami 2 dzieci przyjętych do rodziny zastępczej w 2009 r.

Niespokrewniona rodzina zastępcza – Jerzego i Janina N., w której umieszczono: Amandę, Angelikę, Ewę i Mariusza N. W dokumentach znajdowały się m.in. decyzje dot. przyznania miesięcznej pomocy na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinie zastępczej. W aktach było również postanowienie z 2011 r. z sądu w Sandomierzu o rozwiązanie rodziny zastępczej. Powodem było m.in. problemy alkoholowe pani Janiny. Jednak sąd w międzyczasie ustalił, iż zwalnia z funkcji opiekuna prawnego p. Janinę N. i zarządził dalsze umieszczenie dzieci w rodzinie zastępczej u pana Jerzego N., który po odejściu żony sam przejął opiekę nad dziećmi. Z wywiadu środowiskowego przeprowadzonego w domu pana Jerzego przez pracownika socjalnego w październiku 2011 r. wynikało, iż dzieci miały zapewnioną właściwą opiekę i dobre warunki bytowe. Stwierdzono również, iż dzieci są emocjonalnie związane z panem Jerzym. Aktualnie: Angelika (21 lat) ukończyła edukację, wyszła za mąż, utrzymuje się z dochodów męża; Amanda (16 lat) jest w ciąży, opiekuje się nią jej narzeczony, na razie mieszka u ojca, uczy się w gimnazjum, młodzi w przyszłości planują ślub; Mariusz (15 lat), uczy się w Ośrodku „Radość Życia” - II klasa gimnazjum, chłopak ma orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane przez poradnię psychologiczno – pedagogiczną w Sandomierzu (stwierdzono u niego upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym), do szkoły codziennie wozi go p. Jerzy; Ewa (lat 11) uczy się w szkole podstawowej w Klimontowie, dziewczynka nie sprawia żadnych problemów wychowawczych. W trakcie kontroli pracownik socjalny p. Ewa Lech wyjaśniała, iż Amanda i Angelika również są upośledzone umysłowo (orzeczenia w/w były w aktach z poprzednich lat). Państwo N. mają jeszcze jedną córkę (adoptowaną), która mieszka z ojcem i rodzeństwem N. Dziewczyna jest pełnoletnia, niestety sprawia problemy – awanturuje się i nadużywa alkoholu.

Pani Ewa Lech wyjaśniła kontrolującą, iż pani Janina w trakcie pełnienia funkcji rodziny zastępczej leczyła się w szpitalu psychiatrycznym z powodu depresji. Fakt ten początkowo ukrywał mąż p. Janiny, który liczył, iż sytuacja ulegnie poprawie. Jednak po wyjściu ze szpitala pani Janina nie wróciła do domu rodzinnego, nie zajmowała się dziećmi, zostawiła rodzinę i zamieszkała z innym partnerem. W trakcie kontroli kontrolujący wyrazili swoją obawę odnośnie poprawnego funkcjonowania rodziny zastępczej. W dokumentach z lat poprzednich były adnotacje dot. licznych problemów wychowawczych dzieci (m.in. Angelice zdarzały się kradzieże, Mariusz jest bardzo nadpobudliwy), ponadto w 2007 r. pan Jerzy również przebywał w szpitalu psychiatrycznym (najprawdopodobniej był uzależniony od

leków). Co prawda na wypisie ze szpitala znajdowała się adnotacja, iż „nastąpiła normalizacja w zakresie niepokoju” i pacjenta wypisano w stanie dobrym, jednak zdaniem kontrolujących należy zdecydowanie wzmocnić nadzór nad rodziną pana N.– wspólnie z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej. Tym bardziej, że z dokumentacji wynikało, iż rodzina ma kuratora, nie udało się ustalić z jakiej przyczyny go przydzielono (pracownik socjalny nie znał powodów dla których rodzina otrzymała taki nadzór).

W wywiadach sporządzonych przez panią Ewę Lech i jej wyjaśnień wynikało, iż sytuacja w domu rodziny N. jest dobra.

Rodzina państwa N. nie była objęta szkoleniem PRIDE, pani Ewa Lech wyjaśniała, iż w momencie ustanowienia przez sąd państwa N. rodziną zastępczą, szkolenie nie było jeszcze wymagane. W aktach znajdowało się oświadczenie z 2001 r. podpisane przez panią Janinę N. (**zał. nr 5**), iż zobowiązuje się ona do odbycia szkolenia z tytułu pełnienia funkcji rodziny zastępczej, jednak w teczce brak było dokumentu świadczącego o ukończeniu przez państwa N. w/w szkolenia.

W trakcie kontroli stwierdzono brak sprawozdań do sądu o całokształcie sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej państwa N. Pani Ewa Lech przedstawiła kontrolującemu informację o rodzinie N. jednak nie było ona aktualna, ponadto zdaniem kontrolujących nie zawierała ona wymaganych dla sądu danych (**zał. nr 6**).

Akta dotyczące funkcjonowania rodzin zastępczych prowadzone są dobrze i zawierają wszystkie niezbędne dokumenty.

Zgodnie z art. 112 ust. 8 Starosta przy pomocy powiatowego centrum pomocy rodzinie sprawuje nadzór nad działalnością rodzinnej opieki zastępczej (...). Z informacji uzyskanych podczas kontroli wynika, iż PCPR w Sandomierzu nadzór nad rodzinami zastępczymi prowadzi poprzez przeprowadzanie wywiadów środowiskowych, rozmów telefonicznych oraz kontroli doraźnych w sytuacji uzyskania informacji o nieprawidłowościach w funkcjonowaniu rodziny zastępczej. W przypadku uzyskania informacji o nieprawidłowościach w rodzinie zastępczej pracownicy PCPR niezwłocznie udają się na wywiad środowiskowy do danej rodziny w celu zbadania powziętych informacji. Oprócz wywiadu PCPR zbiera również informacje od instytucji pomocowych i interwencyjnych np. policji.

Ad. 3. Usamodzielnianie wychowanków placówek i rodzin zastępczych.

Jednym z zadań powiatu jest przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie, na zagospodarowanie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym m.in. całodobowe placówki opiekuńczo – wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego oraz rodziny zastępcze.

W trakcie kontroli sprawdzono 7 teczek z aktami osobowymi wychowanków usamodzielnionych lub będących w trakcie usamodzielnienia. W teczkach znajdowały się m.in. dokumenty:

- oświadczenia osób usamodzielnianych, iż zostały zapoznane z zasadami usamodzielnienia oraz, że o każdej zmianie bezzwłocznie muszą informować Centrum,
- zobowiązania osób usamodzielnianych do realizacji poszczególnych postanowień programu usamodzielnienia,
- indywidualne programy usamodzielnienia,
- zgody opiekuna usamodzielnienia na pełnienie funkcji opiekuna,
- modyfikacje indywidualnego programu usamodzielnienia,
- orzeczenia o stopniu niepełnosprawności,
- korespondencja z ośrodkami pomocy społecznej oraz z placówkami opiekuńczo – wychowawczymi,

- wnioski: o przyznanie pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki, pomocy na zagospodarowanie w formie rzeczowej oraz pomocy pieniężnej na usamodzielnienie,
- zaświadczenia ze szkół potwierdzające kontynuację nauki,
- aktualizacje wywiadów środowiskowych,
- decyzje PCPR przyznające pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki, na zagospodarowanie w formie rzeczowej oraz pieniężnej na usamodzielnienie,
- roczne oceny z realizacji programu usamodzielnienia,
- postanowienia sądu o ustanowieniu rodziny zastępczej i umieszczeniu w niej dziecka.

W trakcie kontroli sprawdzono akta następujących wychowanków:

Jarosław S. – usamodzielniony wychowanek rodziny zastępczej spokrewnionej. Indywidualny program usamodzielnienia opracowany został na tydzień przed osiągnięciem przez wychowanka pełnoletniości tj. 04.08.2005 r., co jest niezgodne z § 7 ust.1 rozporządzenia MPS z dnia 23.12.2004 r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie - „indywidualny program usamodzielnienia przygotowuje osoba usamodzielniana wraz z opiekunem usamodzielnienia przy współpracy właściwego do przyznania pomocy powiatowego centrum pomocy rodzinie co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem pełnoletniości (...).” W dokumentacji brak informacji o wyznaczonym opiekunie usamodzielnienia, który zgodnie z wyżej cytowanym rozporządzeniem powinien być wyznaczony na dwa miesiące przed osiągnięciem pełnoletniości przez wychowanka. Zgodnie z programem usamodzielnienia wychowanek zamieszkał na terenie powiatu sandomierskiego. Wychowanek kontynuował naukę w Wyższej Szkole Inżynierii i Zarządzania w Rzeszowie, na którą otrzymywał pomoc pieniężną. Po ukończeniu w lipcu 2011 r. studiów wychowanek złożył wniosek o udzielenie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie (**zał. nr 7**), którą otrzymał zgodnie z decyzją z dnia 04.11.2011r. (**zał. nr 8**).

Marcin T. - usamodzielniony wychowanek z rodziny zastępczej spokrewnionej. Indywidualny program usamodzielnienia został opracowany w dniu 26.02.2009 r. we współpracy z wychowankiem i zatwierdzony przez opiekuna usamodzielnienia, którym była pani Izabela T. W dokumentacji brak oświadczenia pani T., iż wyraża zgodę na pełnienie funkcji opiekuna usamodzielnienia. IPU opracowany zgodnie z § 7 ust.1 rozporządzenia MPS z dnia 23.12.2004 r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie.

Ponadto w aktach znajdują się dwie weryfikacje indywidualnego programu usamodzielnienia: jedna dotyczy zmian w zakresie spraw mieszkaniowych i wyznaczenia nowego opiekuna usamodzielnienia, którym zgodnie z oświadczeniem została p. Zdzisława L., ciotka wychowanka. Natomiast druga dotyczyła rezygnacji z dalszej nauki i podjęcia pracy w wyuczonym zawodzie (technik gastronomii). W dniu 14 września 2011 roku dokonano oceny końcowej procesu usamodzielnienia (**zał. nr 9**), z której wynika, iż wychowanek zrealizował założenia zawarte w programie usamodzielnienia oraz otrzymał pomoc pieniężną na usamodzielnienie i na zagospodarowanie w formie rzeczowej (materiały do remontu mieszkania). W dokumentacji znajdują się również faktury na materiały służące do remontu mieszkania, które zostały opisane zgodnie z przyznaną decyzją.

Monika P. – była ponad 4 lata wychowanką Niepublicznej Placówki Rodzinnej w Garbowie Nowym. Indywidualny Program Usamodzielnienia (IPU) opracowany został miesiąc przed osiągnięciem pełnoletniości przez Monikę. Natomiast opiekun usamodzielnienia został wyznaczony za późno o 1 miesiąc (zgodnie z rozporządzeniem winien być wyznaczony 2 miesiące przed osiągnięciem pełnoletniości tj.: w styczniu, a nie w lutym tak jak to było w przypadku Moniki). Opiekunem usamodzielnienia została pani Joanna Wilk. We wrześniu b.r. IPU był modyfikowany, ponieważ Monika rozpoczęła naukę na studiach wyższych

w Lublinie. W analizowanej dokumentacji dotyczącej wychowanki znajdował się również dokument pod nazwą: „Własny projekt usamodzielnienia”, na bazie którego opracowany został IPU. Wychowanka złożyła wniosek o przydział mieszkania z zasobów gminy Dwikozy. Po opuszczeniu placówki Monika zamieszkała w domu ojca w Dwikozach. Obecnie Monika mieszka na stacji w Lublinie. Otrzymuje pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki.

Anna T. – była ponad 11 lat wychowanką Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Skopaniu. Indywidualny Program Usamodzielnienia opracowany został miesiąc przed osiągnięciem pełnoletniości przez Anię. Natomiast opiekun usamodzielnienia został wyznaczony o 20 miesięcy za późno (winien być wyznaczony w marcu 2003 r., a był w styczniu 2005 r.). Opiekunem usamodzielnienia była początkowo wychowawczyni placówki, a następnie został nim narzeczony Ani). IPU modyfikowany był 3 – krotnie w związku ze zmieniającą się sytuacją wychowanki. W trakcie procesu usamodzielnienia Ania otrzymywała pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki, pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej, a po ukończeniu nauki również pomoc pieniężną na usamodzielnienie. Za środki przeznaczone na pomoc na zagospodarowanie wychowanka zakupiła meble oraz sprzęt AGD. Obecnie Ania mieszka w domu rodzinnym narzeczonego. Po usamodzielnieniu dokonano oceny końcowej procesu usamodzielnienia (**zał. nr 10**).

Ewelina K. – przebywała ponad 1, 5 roku w Domach dla Dzieci i Młodzieży w Łoniowie. Indywidualny Program Usamodzielnienia opracowany został o 3 miesiące za późno (winien być opracowany w maju 2006 r., a był opracowany w czerwcu 2006 r.). Podobnie opiekun usamodzielnienia wyznaczony został za późno o 4 miesiące (winien być wyznaczony w lutym 2006 r., a był wyznaczony w czerwcu 2006 r.). Ewelina początkowo wyznaczyła na opiekuna usamodzielnienia - matkę, a następnie brata. IPU modyfikowany był 2 – krotnie w związku ze zmieniającą się sytuacją wychowanki (zmiana szkoły i opiekuna usamodzielnienia). Po opuszczeniu placówki zamieszkała u rodziców w Dwikozach. W 2007 r. Ewelina urodziła córeczkę i zamieszkała w domu rodzinnym męża w Maruszowie, gm. Zawichost. Ewelina otrzymywała pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki, pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej, a po ukończeniu nauki również pomoc pieniężną na usamodzielnienie. Za środki przeznaczone na pomoc na zagospodarowanie wychowanka zakupiła sprzęt AGD. Po usamodzielnieniu dokonano oceny końcowej procesu usamodzielnienia (**zał. nr 11**).

Paweł B. – usamodzielniający się wychowanek z placówki opiekuńczo – wychowawczej w Tarnobrzegu, którą opuścił w 2006 r. Paweł pochodzi z powiatu sandomierskiego. Indywidualny program usamodzielnienia opracowano w placówce, w której przebywał chłopak w dn. 01.06.2006r. – co jest niezgodne z § 7 ust.1 pkt 1 rozporządzenia MPS z dnia 23.12.2004 r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowani, w którym mowa, iż indywidualny program usamodzielnienia przygotowuje osoba usamodzielniana wraz z opiekunem usamodzielnienia przy współpracy właściwego do przyznania pomocy powiatowego centrum pomocy rodzinie co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem pełnoletniości. Wychowanek ukończył 18 lat w dn. 16.06.2005 r. Opiekuna usamodzielnienia również wyznaczono zbyt późno – 04.11.2005 r. – zgodnie z cyt. rozporządzeniem opiekun powinien zostać wyznaczony co najmniej na dwa miesiące przed osiągnięciem pełnoletniości przez usamodzielniającą się osobę. Opiekunem procesu usamodzielnienia był wychowawca z placówki opiekuńczo – wychowawczej w Tarnobrzegu. IPU podpisany był przez wychowanka, opiekuna i dyr. PCPR w Sandomierzu.

Chłopak korzysta z pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki. W dokumentach wychowanka były weryfikacje programu usamodzielnienia – z 2009 r. dot. podjęcia nauki w kolejnej szkole oraz z 2011 r. dot. ukończenia nauki. Od 1 września 2011 r. Paweł podjął

naukę w Policealnym Studium Zawodowym w Tarnobrzegu na kierunku hotelarstwo, planowany termin ukończenia szkoły ma nastąpić w 2013 r.

Aktualnie Paweł wynajmuje mieszkanie w bloku, pracuje w Tarnobrzegu i uczy się.

Joanna R. – wychowanka przebywała w placówce opiekuńczo – wychowawczej w Łoniowie. Indywidualny plan usamodzielnienia opracowano zbyt późno - w dn. 04.07.2007r., dziewczyna skończyła 18 lat w dn. 15.04.2007 r., również zbyt późno wskazano opiekuna usamodzielnienia, (ponadto w dokumentach brak zgody osoby na pełnienie funkcji opiekuna usamodzielnienia). Joanna podjęła decyzję o opuszczeniu placówki i powrocie do domu rodzinnego. Z dniem 12.01.2008 r. dziewczyna została skreślona z listy wychowanków placówki. Dziewczyna kontynuowała naukę w technikum, w związku z powyższym otrzymywała pomoc z PCPR w Sandomierzu na kontynuowanie nauki. Joanna ukończyła Liceum dla Dorosłych w Tarnobrzegu, złożyła dokumenty do Policealnej Szkoły – Centrum Kształcenia Europejskiego „Wiedza” w Tarnobrzegu na kierunku technik ekonomista. W aktach znajdowała się weryfikacja IPU (z dn. 14.07.2011 r.) dot. ukończenia szkoły i rozpoczęcia kolejnego etapu kształcenia. Podopieczna nadal otrzymuje pomoc finansową na kontynuowanie nauki. Dokumenty zawierały kolejną weryfikację z dn. 02.09.2011 r. dot. zmiany szkoły –z uwagi na brak chętnych na wybrany przez dziewczynę kierunek tj. technik ekonomista, Joanna złożyła dokumenty do Niepublicznego Policealnego Studium Administracji na kierunek technik administracji. Aktualnie wychowanka uczy się w w/w szkole, otrzymuje pomoc na kontynuowanie nauki, mieszka z narzeczonym.

4. Wykonanie zaleceń pokontrolnych z kontroli przeprowadzonej w dniach 1-3.04.2009 r.

W trakcie kontroli dokonano sprawdzenia realizacji zaleceń pokontrolnych z kontroli problemowej jaka miała miejsce w dniach 1-3.04.2009 r. w PCPR w Sandomierzu. Realizacja zaleceń przedstawia się następująco:

1. Uzupełnić teczki pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych w plany usamodzielnienia. Zalecenie zostało zrealizowane.
2. Każdorazowo przyjmować wnioski o pomoc pieniężną zaopiniowane przez opiekunów usamodzielnienia. Zalecenie zrealizowano.
3. Każdorazowo opisywać faktury VAT przedkładane do rozliczenia pomocy rzeczowej. Zalecenie zrealizowano.
4. Przestrzegać § 6 ust. 3 rozporządzenia MPS z dnia 23.12.2004 r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz. U. z 2004 r. Nr 6, poz. 45 z póź. zm.) przy rozliczaniu przyznanej pomocy na zagospodarowanie w formie rzeczowej. Zalecenie zrealizowano.
5. Każdorazowo uzupełniać wywiady środowiskowe w części dotyczącej informacji o przyznaniu pomocy oraz bezwzględnie przestrzegać podpisywania wywiadów przez pracownika socjalnego i dyrektora PCPR. Zalecenie zrealizowano.
6. Każdorazowo plany usamodzielnienia winny być opatrzone w datę sporządzenia. Zalecenie zostało zrealizowane.
7. Każdorazowo kserowane dokumenty poświadczają za zgodność z oryginałem. Zalecenie zostało zrealizowane.
8. Wydawane przez PCPR w Sandomierzu decyzje uzupełnić w aktualne podstawy prawne. Zalecenie zostało zrealizowane.
9. Zgodnie z art. 77 ust. 1-5 i art. 83 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. należy przeszkolić każdą rodzinę zastępczą również spokrewnioną. W 2009 r. i 2010 r. odbyły się szkolenia rodzin zastępczych spokrewnionych, natomiast w bieżącym roku szkolenie dla rodzin zastępczych spokrewnionych nie zostało przeprowadzone ponieważ PCPR nie zawarł kolejnej umowy z Poradnią, a także z uwagi na fakt iż

szkolenie miało zostać przeprowadzone zgodnie z programem PRIDE przez parę trenerów z PCPR. Obecnie jedna z osób szkolących przebywa na urlopie macierzyńskim w związku z tym szkolenie nie mogło zostać zrealizowane.

10. Wyznaczyć osobę do monitorowania realizacji Strategii. Zalecenie zostało zrealizowane **(zał. nr 12)**.
11. Założyć odrębne teczki dla dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych niespokrewnionych o charakterze pogotowia rodzinnego i wielodzietnej rodziny zastępczej. Zalecenie zrealizowane.
12. Organizować szkolenia dla pracowników ośrodków pomocy społecznej. Zalecenie jest realizowane na bieżąco, w miarę potrzeb. W bieżącym roku odbyło się tylko jedno spotkanie z gminami w dniu 17.03.2011 r., które poświęcone było realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Kolejne zaplanowano na 9.12.2011r., którego celem będzie wypracowanie zasad współpracy pomiędzy gminami z organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej (PCPR w Sandomierzu) w zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
13. Rozważyć możliwość podpisania umowy z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną na świadczenie usług w zakresie poradnictwa specjalistycznego. Zalecenie zostało zrealizowane poprzez zawarcie w dniu 18.05.2009 r. umowy o świadczenie usług w zakresie poradnictwa specjalistycznego.
14. Opracować roczne plany kontroli jednostek znajdujących się pod nadzorem Starosty Sandomierskiego. Zalecenie zrealizowane poprzez opracowanie planu kontroli PCPR w Sandomierzu na 2011 r. **(zał. nr 13)**.
15. Podjąć działania mające na celu utworzenie ośrodka interwencji kryzysowej. Zalecenie nie zostało zrealizowane w załączeniu wyjaśnienie dyrektora PCPR w Sandomierzu **(zał. nr 14)**.
16. Rozważyć możliwość uregulowania współpracy z Ośrodkiem Adopcyjno – Opiekuńczym lub innym uprawnionym PCPR w celu szkolenia nowotworzonych rodzin zastępczych. Zalecenie nie zostało zrealizowane z uwagi na fakt, iż dwóch pracowników PCPR w Sandomierzu ukończyło kurs kwalifikacyjny dla trenerów Programu PRIDE: rodzinna opieka zastępcza/ adopcja i uzyskali niezbędną wiedzę i umiejętności do przeprowadzania szkoleń kandydatów na rodziny zastępcze, adopcyjne oraz prowadzących placówki rodzinne.

W wyniku kontroli stwierdzono:

- w powiecie sandomierskim poradnictwo specjalistyczne prowadzone jest przez Poradnię Psychologiczno –Pedagogiczną w ramach umowy zawartej w dniu 18.05.2009 r. pomiędzy PCPR a Poradnią,
- w 2011 r. z poradnictwa skorzystało 20 osób,
- PCPR w Sandomierzu sprawuje nadzór nad 65 rodzinami zastępczymi, w tym 61 spokrewnionymi, 3 niespokrewnionymi i 1 zawodową niespokrewnioną z dzieckiem wielodzietną,
- w kontrolowanym okresie utworzono 6 rodzin zastępczych, w tym: 1 rodzinę zastępczą niespokrewnioną z dzieckiem i 5 rodzin spokrewnionych,
- brak na terenie powiatu sandomierskiego zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych specjalistycznych i o charakterze pogotowia rodzinnego,
- w bieżącym roku nie organizowano szkoleń dla zawodowych niespokrewnionych rodzin zastępczych z uwagi na brak kandydatów,

- dwóch pracowników PCPR posiada ukończony kurs kwalifikacyjny dla trenerów Programu PRIDE do przeprowadzania szkoleń kandydatów na rodziny zastępcze, adopcyjne oraz prowadzących placówki rodzinne,
- w 2009 i 2010 roku przeszkolono 9 rodzin zastępczych spokrewnionych,
- w bieżącym roku nie odbyło się szkolenie dla rodzin zastępczych spokrewnionych z uwagi na nieobecność jednego z trenerów PRIDE,
- PCPR w Sandomierzu nadzór nad rodzinami zastępczymi prowadzi poprzez przeprowadzanie wywiadów środowiskowych, rozmów telefonicznych oraz kontroli doraźnych,
- w analizowanej podczas kontroli dokumentacji rodziny zastępczej państwa G. brak informacji o tym, czy badanie więzi między dziećmi w RODK, w celu stwierdzenia czy istnieje możliwość ewentualnego rozdzielenia rodzeństwa odbyło się czy nie,
- rodzina państwa N. nie była objęta szkoleniem PRIDE,
- brak sprawozdań do sądu o całokształcie sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej państwa N.,
- funkcjonowanie niespokrewnionej z dzieckiem rodziny N. nie jest w pełni prawidłowe,
- w przypadku usamodzielnionego wychowanka Jarosława S. nieterminowe opracowanie indywidualnego programu usamodzielnienia oraz brak informacji o wyznaczonym opiece usamodzielnienia,
- brak oświadczenia p. Izabeli T., iż wyraża zgodę na pełnienie funkcji opiekuna usamodzielnienia dla wychowanka Marcina T.,
- w przypadku Moniki P. o miesiąc za późno wyznaczony został opiekun usamodzielnienia,
- w przypadku Anny T. o 20 miesięcy za późno wyznaczony został opiekun usamodzielnienia,
- w przypadku Eweliny K. o 3 miesiące za późno opracowany został IPU i o 4 miesiące za późno wyznaczony został opiekun usamodzielnienia,
- zbyt późno opracowany indywidualny program usamodzielnienia oraz zbyt późno wyznaczono opiekuna usamodzielnienia w przypadku Pawła B. i Joanny R.,
- zrealizowanie w całości lub w części 15 z 16 zaleceń pokontrolnych,
- niezrealizowanie 1 zalecenia pokontrolnego dot. utworzenia OIK.

Wyżej wymienionych ustaleń dokonano na podstawie:

- rozmowy z dyr. PCPR w Sandomierzu - p. Januszem Kwaśniewskim, p. Ewą Lech – specjalistą pracy socjalnej, p. Anną Wiktor – pracownikiem socjalnym.
- analizy dokumentacji: Regulaminu Organizacyjnego i Statutu PCPR w Sandomierzu, akt osobowych usamodzielnionych wychowanków z placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych, indywidualnych programów usamodzielnienia, decyzji wydanych przez PCPR, pisemnych wyjaśnień pracowników PCPR.

Pouczenie o prawie i terminie zgłoszenia zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole kontroli oraz o prawie do odmowy podpisania protokołu.

Zgodnie z § 16, ust. 1-5 rozporządzenia MPS w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej z dnia 23 marca 2005 r. (Dz. U. z 2005 r. Nr 61, poz. 543)

1. Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu, składając w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyn tej odmowy.
2. Odmowa podpisania protokołu kontroli przez kierownika jednostki podlegającej kontroli nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych.

3. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole.
4. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.
5. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego wobec zastrzeżeń.

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z czego po jednym przekazano Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sandomierzu oraz Dyrektorowi Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach.

Protokół podpisali:

Ze strony jednostki kontrolującej:

Ze strony jednostki kontrolowanej:

1. Małgorzata Bojar

2. Anna Konieczna

3. Katarzyna Arendarska

Data sporządzenia: 20.12.2011 r.

Dyrektor PCPR w Sandomierzu odmówił podpisania protokołu i wniósł zastrzeżenia.

Wykaz załączników do protokołu.

1. Umowa o świadczenie usług w zakresie poradnictwa specjalistycznego.
2. świadectwo ukończenia kursu kwalifikacyjnego.
3. Zaświadczenie kwalifikacyjne Nr 4/09.
4. Oświadczenie o konieczności odbycia szkolenia złożone przez p. Alinę Bąk.
5. Oświadczenie p. Janiny Nowak.
6. Informacja dot. rodziny zastępczej p. Janiny i Jerzego Nowak.
7. Wniosek o udzielenie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie.
8. decyzja dotycząca przyznania pomocy pieniężnej na usamodzielnienie.
9. Ocena końcowa procesu usamodzielnienia wychowanka Marcina T.
10. Ocena końcowa procesu usamodzielnienia wychowanki Anny T.
11. Ocena końcowa procesu usamodzielnienia wychowanki Eweliny K.
12. Informacja dot. monitoringu realizacji Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.
13. Plan kontroli PCPR w Sandomierzu na 2011 r.
14. Informacja dotycząca Ośrodka Interwencji Kryzysowej.